

49-ше (3489) №,
2020 ий 5 декабрь,
шуматкече.

Шогно эл, поршык да чин берг!

Будь готов/

ЯМДЕ-ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Поро паша куандара

10 декабрь -
Марий тиште кече.

5 декабрь -
Волонтёрын түнямбал
кечие.

Могай куан: кажне тунемшын кидыштыже - шочмо марий йылме дене савыкталтше «Ямде лий» газет! Морко район Шүргыял школысо «Рвезе тукым» йоча ушемын уста ўдыр-рвэзыже-влак (**снимкиште**) йоча газет дене пэнгиде кылым кучат. «Марий сыл-нымут садвичыште» кружокшто шинчымашын налын, газет ден журналлашке возымо пашаштым колтат. «Ямде лий» газетын эртыме корныжо дене палыме лийит. Марий тиштын виянмаштыже йоча газет изи оғыл верым айла. Шольо-шүжарыштым «Ямде лийым» лудаш, подпискым ышташ кумылангат. Йоча ушемын чолга ўдыр-рвэзыже-влак поро пашам ыштен күшкүт. Вет нуно волонтёр улыйт. Йоча-влакым чыла тиде сомыллан школышто марий йылым да литературым туныктышо Е.В.Григорьева щүманда.

Л.ГРИГОРЬЕВА.

ПОДПИСКЕ

Реклама.
**Пагалыме
туныктышо,
ача-ава, коча-кова,
йоча-влак!**

«Ямде лий» газетлан
ПОДПИСКЫМ ышташи вашкыза.
2021 ийин икымше пелийжылан во-
заттме ик эн юнан жап - **3 гыч 13**
декабрь марте. Тыгодым Российской
мучко Подписчикин декадыже эрта-
ралтеш. Газет ден журнал-влаклан
шулдырак ак дене возаттай лиеш.
«Ямде лий» газетын акше -
318 тенгеат 78 ыр.

Индекс - П4696.

Потерей

«Ямде лий» газетлан 2020 ийин кокым-
шо пелийжылан **ПОДПИСКЫМ** ыштыше-
влак коклаште түң призым, **электро-**
конгам, модыктышна. Параньга район
Кугу Пумарий ял гыч Рома
ВЯЗОВЛАН пиал шыргыжале.

«Ямде лий» газетлан 2021 ийин
икымше пелийжылан возаттше-влак коклаште
лотерей модышым увертарена. Квитанициым
редакцийшке колты-
ман. Түң пөлек -
номер-влак почеш чиял-
тышаш сүрт. Моло
аввер-влакат модалтыт.

Лотерейн учреди-
тельже - «Ший памаш»
сылнымут фондым вуйлаты-
ше В.В.КРАСНОВ. Тудлан
кугү таум ойлене!

Авалан серышым возеныйт

Республикасые марий түвыра рүдер Аван кечыжлан пёлеклалтше «Авамлан серыш» республикасые эссе-сочинений конкурсым иктешлен. Тушко кум регион да Марий Элын 13 районжо гыч 87 паша пурен. 9 ияш деч кугурак ең-влак аваштлан шўм гыч лекше серышым возеныйт. Эн ныжыл, эн поро шомакыштым эн лишил еңыштлан пёлекленыт.

9 гыч 12 ияш ўдыр-рвезе-влак коклаште ойыртемалтыныт (олыкмарла):

1-ше вер – Даши Юрьева (Национальный президент школ-интернат) (снимкиште);

2-шо вер – Карина Попова (Параньга, Кугу Пумарий), Руфина Мухаметгареева (Татарстан, Мензелинск, Калтак);

3-шо вер – Юля Токтаева (Медведево, Руэм).

13-16 ияш ўдыр-рвезе-влак коклаште сенышыш лектиныт (олыкмарла):

1-ше вер – Юля Горохова (Кужэнгер, Конгнур);

2-шо вер – Надя Ямбакова (Йошкар-Ола, 21-ше номеран школ);

3-шо вер – Ксюша Харитонова (Параньга, Усола).

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Йөратыме туныктышем

Мыйын йөратыме туныктышем – Лилия Владимировна Волкова. Тудо марий йылме урокым вўда. Лилия Владимировна поро, ласка чонан. Урокышто мом оғына умыло гын, рат дене каласкала. Тудо кажне тунемшыжым шке икшывыж гай йёратса. Меат тудым пагалена.

Дима ВЕДЕНЬКИН.
1-ше номеран
Шернур школ.

Шернур район
Кукнур селасе марий Йүштö кугызан илемже 5 декабрь гыч уна-влакым вашлияш тўнгалин. «Йүштö кугызан йомак корныжо» кок шагаташ онай программым темлат. Йомак персонаж-влак дене вашлиймаш, мод-маш, конкурс, курык гыч мунчалтымаш да молат лийыт.

Кече ырыктыме семынак, уло шўмет дене йөратен, тый, Ава, Айдемым ончен күштет!

Дим. Орай.

Клубышто Аван кечыжлан пёлеклалтше концертим ончыктышна. Концерт деч вара авамлан изирак пёлекым кучкытышым. Тудо моткоч куаныш!

Иделия ИШМУРЗИНА.
Татарстан, Агрыз, Буймо.

14 ияш деч
кугурак ең-влакым
Всероссийский право-
вой (юридический)
диктанттышке ушнаш
ўжыт. Тудо 3-10
декабрьште онлайн
эртаралтеш. [юридик-
тант.рф](#) порталыш
пурен, йодыш-влаклан
вашмутым пузыза.
Кажнылан сертифика-
тым колтат.

Марий тиште кечым
Йошкар-Олаште 8-10 декабрьште палемдат. «Марла чын
возена» диктант онлайн лиеш. С.Г.Чавайн лўмеш книгагу-
дышто Юл кундем федерал
округысо калык-влакын
национальный книгашт
онлайн-фестиваль,
«И.С.Галкин – кумдан палыме
марий лингвист» теме дене
йыргешке ўстел эртаралттыт.
М.Шкетан лўмеш театрьште
Марий тўвыран регион-влак
кокласе форумжо лиеш.

Сенгымаш

27-29 ноябрьште
Тольятти олаште фигурный
мунчалтымаш дене
«Жигули» всероссийский
танасымаш эртаралттын.
Марий Эл гыч Агнета
Латушкина «Кандидат в
мастера спорта» программе
почеш шкетын мунчалты-
маште 1-ше верыш лектын.

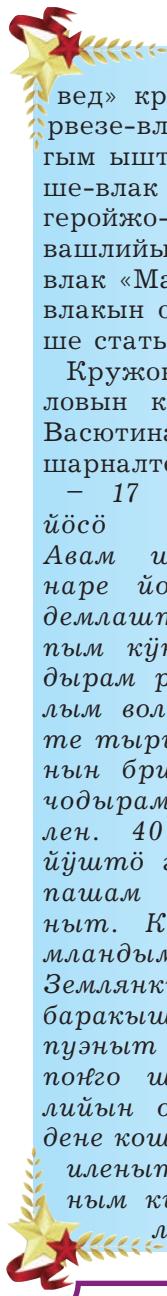
Марий Эл Республикасые
самырык-влак политике,
спорт да туризм минис-
терствын уверже почеш.

Ямде улына лудаш

«Ямде лий» газетым кажне
шуматкечын чон вургыж
вучена. Тудым ме уло еш
дene шергалына. Кова ден
кочам ойлымаш-влакым лу-
дыйт. Шолым сўрет-шамычым
чиялта. Мый марий ўдыр
улам, садлан марий газет
чонлан лишил. Кидышкем
кучемат, ятыр жап лудын
шинчем. Тўрлө заданийм
лудаш эре ямде улына!

Ульяна ТАНЫГИНА.

ышташ келша. «Ямде лий» газетым

Школ тоштер пелен «Юный краевед» кружок ятыр ий пашам ышта. Ўдырвезе-влак Кугу Ачамланде сарыште подвигым ыштыше землякышт, тылын труженикше-влак нерген уверым погат. Тений сарын геройжо-влакын ўдыр-эрғышт, уныкашт дene вaшлiйыныт, нунын деч йодыштыныт. Йоча-влак «Марийская правда» да районысо газет-влакын ондакысе номерлаштышт савыкталтше статья-шамычым шымленыт.

Кружокыш коштшо рвезе Дима Гавриловын коваже Фелицата Андреевна Васютина, аважын каласкалымыжым шарналтен, тыгерак ойлен:

— 17 ияш ўдыр-влаклан моткоч ийсөө лийин.

Авам шым ий наре йот кундемлаште окопым күнчен, чодырам руэн, шолым волтымаште тыршен. Нунын бригадышт чодырам ямдылен. 40 градус ийштө годымат пашам ыштеныт. Кылмыше мландым кольмо да лом дene руэнит. Землянкыште да она дene гына ыштыме баракыште иленыт. Киндым нормо дene пуэнит — кечеш 500 граммым. Паренгэ але понго шүрүм кочкинит. Шокшо вургем лийин оғыл, телымат, кеңежымат йыдал дene коштынит. Но нуно ик шонымаш дene иленит — фронтисо армийлан тушиманым кырен шалаташ полшаши. Шке коклаштышт таңасымаш-влакым эр-

Фотом школ архив гыч налме.

тарен-
ны т.
Мем-
нан
ялысе ўдырамаш-влак ойыр-
темалтыныт да сенъимаш
дene пoрттылыныт. Нунылан
Йошкар тиствым пүенит.

Яктансола гыч самырык ўдыр-влак саргодым ФЗО-што тунемыныт, Юрино посёлкысо коваште заводышто пашам ыштеныт.

Шары, Боровский посёлкылаште (кызыт нуно уке улый) чодырам руымаште, лесопилке заводышто тыршеныт. Вара нуным Нижний Тагильсе танк заводыш электросварщиклан колтеныт.

Кружокыш коштшо ўдырвезе-влак мемнан кундемышке Латвий гыч эвакуироватталт толло еш-влаклан брыныт ыле. Мутлан, Яшмолкино ялыште тыгай шым еш лийин. Яктансола гыч А.Егоркина кок икшыван ўдырамашым илаш пуртен. Колхоз пасушто пырля тыршеныт.

Йоча-влак дene кугу шымлымаш пашам эртаренна. Лектыштим тоштерысе «Они ковали победу в тылу» стендыште ужаш лиеш.

З.АПАКОВА, тоштер вуйлатыше.
Снимкыште: кружокын енгже-влак Элина Колесникова ден Аня Баландаева — Евдо-
кия Егоровна Алдушкина дене пырля.

Курыкмарий, Микрак.

Конкурс

Кум ияш деч күгурак енг-влакым «Слава Героям Отчизны!» всероссийский конкурсыш онлайн ушнаш ўжыт. Тушто ятыр номинаций уло. Йодмашым 15 декабрь марте колтен шуктыман. Иктешлымашым 20 декабряштыште ыштат. Лекше йодышым aragorn-studio@mail.ru электрон почтыш возен рашемдаш лиеш.

Кугу Ачамланде сар годым Марий АССР-ыш Совет элын түрлө олаж гыч 27 заводым эвакуироватленет. Тұнам! Марий кундемыште 48 предприятий пашам ыштеп. Эн кугулан 297-ше, 298-ше, 185-ше номеран завод-влак шотталтыныт. Фронтлан авиабомбо, снаряд, оптика прибор, саргураз-влакым да молымат ямдыленет.

Факт

Моско оласе Сенъимаш тоштерын Красногорский филиалже «Уй модыш» операций еш усталык всероссийский конкурсам увертарен. Таңасымашке ушнашлан, түрлө материалым күчилтүн, у ий кож модышым ыштыман. Модыш Сенъимашлан 75 ий теммым але саргодсо жапым ушештарышаш. Конкурсыш 20 декабрь марте ушнаш лиеш. Пашавлакым почто дene колташ ок лий гын, фотом ыштыман. Тыгодым модышым күзе ыштыме нерген возыман але фотож войзыман. bessonova@cmvov.ru адрес дene электрон почтыш колтыман.

Сенъимашлан – 75 ий

«Ямде лий» 2020 ий 5 декабрь

**2020 ий –
Шарнымаш да
чап идалык.**

**2020 ий –
Шарнымаш да
чап идалык.**

Сенымаш верч

Мыньяр түжем, уке шол, миллион салтак Сар корным тошкын тыныс сенымаш верч. Элнам аралышын эн шерге ак – Тыглай салтакын илыш. Сенымаш верч!

Кунам кавашке вуйым нёлталам, Ош кёгөрчен пелен «шарнем» мутемым Мый уло кертын кычкырал луктам Да шинчавүд йёре колтем муреым.

Ойганыше чонеш тул ылышкеш, Геройын курымашлык корным шерын. Совет салтак у илышиш ўжеш, Ал кечын шулдыржо йымачын порын.

Марий мландем, мотор марий мландем, Коча-кован пүжвүдшö дene темшë! Ужаргын нерешталтише шаршудем Мемнан пиал верч угыч күшкын лекше.

Е.ИВАНОВА.

Палаш онай

Кугу Ачамланде сар годым Орёл ден Белгород олалам утарымылан 1943 ий 5 августышто икымше тулсавышым пуэнит. И.В.Сталин сенымашым тыге палемдаш ойым ыштен.

Кугу Ачамладе сарыште 355 гана тулсавыш йонген.

Лўддымё лиинем

Мыйын кугезе кочам – Андрей Васильевич Федотов. Тудо Шернур районисо Тоски ялеш 1916 ий 24 августышто шочын. 14 ияш улмыж годым колхозышто пашам ышташ түнгалин. 1932-1933 ийлаште бригадирлан, 1933-1936 ийлаште счетоводлан тыршен. 1937 ий 20 октябрьште Совет Армийш каен, Моско обласыце Серпухово олаште службым эртен. 1940-1941 ийлаште «Октябрь» колхозышто председатель лиийн. 1941 ий 10 ноябрь гыч 1942 ий 4 июнь марте Йўдвел-Касвел фронтын Москосо стрелковый дивизийштыже служитлен. 1942 ийшиште младший лейтенант курсым эртен. Тиде ийынак 15 августышто шинчашкыже осколко логалын. 1942-1945 ийлаште тўрлө вере взводын командирже лиийн. Кочам, мыят тыйын гай лўддымё лиинем!

Надя ФЕДОТОВА.

Кужэнер школ.

Сенымашлан – 75 ий

«Ямде лий» 2020 ий 5 декабрь

Кочам – герой

Күгезе кочам Иван Павлович Кушаков 1914 ий Крещене арнян Морко районисо Йошкарэңер ялеш шочын. Школышто вич классым тунем пытарымеке, ачажлан озанлыкыште пашам ышташ полшаш түнгалин.

Кугу Ачамланде сар түнгалиме жапыште кугезе кочам Моско кундемисе Раменский авиа заводышто пашам ыштен. Шочмо элым аралаш түшеч каен. Моско верч крепдальян. Вара сар корныжо Украина, Польша мланыште шуйнен. Икимше Украина фронтын 77-ше батальонжын 334-ше пулемёт отделений командирже лиийн. Германий мланыште крепдымыж годым ик тале сёйыштö фашист взводым пулемёт дene лўйылтын пытарен, 8 фашистым пленыш налын. Ты подвигышылан тудлан Йошкар Шўдир орденым кучкыкенти. Сар пытымек, 1946 ийшиште мёнгыжо пёртылын. Күгезе ковам дene кандаш йочам ончен күштеныт. Ме, уныкоже-влак, нунын дene күгешнена.

Ксения БУТЕНИНА.

Морко, Энерсона.

Задаче

Оршанке район гыч сарыш 7 түжем наре ен каен. 4 түжем наре ен пёртылын оғыл. Тиде мыньяр процент лиеш, шотлыза.

Камилла САТТАРОВАН
сүретшë.

Волжск оласе Йоча художественный школ.

Историйим шергальна

Москва верч пеш виян крепдамаш деч вара 1941 ий 5 декабрьшите Йошкар Армий фашист түшкам чактарен, контрапоступленийим түнгалин.

Лұм: Анатолий
Петрович Шумов.

Шоғын: 1923 ий 22 декабрь,
Моско күндем,
Волоколамск район,
Осташёво села.

Подвиг: 1941 ийыште аваж дene
пирля партизан
отрядын ушнен.
Түрлө заданийм
шуктен. Листовым
шаркален, тушма-
нын телефон ли-
нийжым пүчкеден, нуным кыл деч
посна коден, машина корныш
миным шынделдилын.

1941 ий 30 ноябрьште ўмыржö
күрүлтyn.

Чап: Ленин орден дene палем-
далтын.

Историйм шергалына

1769 ий 9 декабрьште
Екатерина II Святой Георгийн
орденжым – эн күкшö военный
наградым – пеңгыдемден. Ты
кечын Совет Ушемын, Российын
Геройжо-влакым. Чап орденын да
Святой Георгийн орденжын
кавалерже-влакым саламлена.

1877 ий 10 декабрьште руши вой-
ска Болгарийсе Плевна орым
сөнен налын. Тиде крепдамаш
руши-турко сарын күзе пытышашы-
жым рашемден. Болгар-влак ты
вашиижмашым «курымла дene
шарнаш» товатленит.

Мастар кид

Сүретым ончен,
пластилин гыч
салтакым
ненчыза.

#пионер ГЕРОЙ

2020 ий –
Шарнымаш да
чап идалык.

Шинчавўд йёре

Күгезе ковам
Зоя Ивановна
Тимофеева
Морко район
Ердүр ялеш
1931 ий 25
ноябрьште
шоғын. Йоча
пагытше Кугу
Ачамланде
сар годым эр-
тен. Ачаже Иван
Яковлевич Яковлев 1941 ийиште сарыш каен. Чыла
нелылык ўдырамаш да йоча-влакын вачёмбакышт
возын. Зоя ковам 10 ияшак сösна фермыште тыршен,
шудым солаш коштын. Сар жапысе неле ильшым
кызыт шинчавўд йёре шарналта: «Сарже мо тыгай,
тунам паленат оғынал. Пёрзен-шамычым военкома-
тыш ўжыкташ түжальыч, ачамат кайыш. Кочкиш
шагал, шүйшö паренгтан киндымат кочкиш логалын.
Ачамын сар гыч пöртылмыжым чот вученам. Ты
кече эн пиалан ыле. Чаманаш веле логалеш, сар деч
вара тудлан сайын илаш эрыкым ышт пу: пленыш
логалмыжлан кöра ёрдыжжö паشاш колтышт. Авам
дene пирля ачам деке мыят ик гана миенам. Куржын
миен ѡндалмем – тачат шинча ончылнem. Тылек
вара ачамым ужаши пöралтын оғыл. Пöртвуй гыч
камвозын манме шучко увер икмynяр жап гыч
толъо. Авам шым икшиве дene (кокытшо ашнаш
налме лийын) тулыкеш кодо. Тыгай шучко жапым
нигöлан ужаши ынже пöрö».

Күгезе ковам деке чүчкыдын кошташ тыршем.
Кызыт тудо Усола ялыште Рая ковам дene ила. Таза
лий, Зоя ковам.

Настя ИВАНОВА.

Морко, Кугу Шале.

Фотом еш архив гыч налме.

Лудмо деч вара

Николай Богдановын «Шолым дene
коктын» ойлымашыжым («Ямде лий» 2020
ий 7 ноябрь) лудмеке, мый шоналтышым:
а мый Жнивин олмышто мом ыштем
ыле? Вара маным: «Шочмо элым ара-
лаш, йолташ верч ўчым шукташ могай-
гынат йöним садак шонен муам ыле. Вет
лишыл ен-влак мыланна ўшанат».

Кирилл КРЫЛОВ.

Морко, Коркаторо.

Сенымашлан – 75 ий

«Ямде лий» 2020 ий 5 декабрь

2020 ий – Шарнымаш да чап идалык.

Филиппын ачаже сарын икымшे кечилаштыжак Минск воктенысе кредиталмаште колен. Филипп изи, ныл ияш гына.

Рвезе аваж деч пачаш-пачаш йодеш:

– Ачана кредиталеш? Мемнам арала вет? Фашист-влакым кыра?

Үйдрамаш эргыжым он пелен ёндалеш:

– Кредиталеш, эргым, кредиталеш. Чын ойлет, Филипп, фашистым кыра.

Филипп ял урем мучко кычкырен куржеш:

– Ачам немыч-влакым кыра! Ачам немыч-влакым кыра!

Нуно Моско кундемыште, Рогачёв ола деч тораште оғыл илат.

Сар жапыссе кенеж эртен кайыш. Тудым шыже алмаштыш. Ялышке ойго тольо. Ялыш шем түшка дene фашист-влак керилтыч. Танк, пушко-влак лўйкалат.

– Шўкшак славян-влак! – кычкырат фашишамыч.

– Партизан-влак! – кычкырат немыч-шамыч.

Филипплан шучко, аваж деке лишемын йодеш.

– Күшто ачам? Мемнам утара вет?

– Ит лўд, утара, – вашешта үйдрамаш.

Рвезе йолташыже, пошкудыжо-влаклан пеййўкын ойла:

– Ачай мемнам утара, фашистым кырен шалата...

Колхозник-влак изин-кугун утлаш шонат. Кенета ялыш куан увер тольо. Мемнам салтак-влак фашистым кырен шалатеныйт, тушманым Моско гыч касвел могрыш поктат.

Тыштат, Рогачёв воктене, канонадын йўқшо торашке шумеш шергылте.

– Ачай толеш! Ачай толеш! – кычкырале Филипп.

Колхозник-влак тиде татым вучен шуктышт. Филипп помыжалтмекыже умылыш: фашист-влак куржыныт, ялыште – эрык.

Рвезе аваж деке куржын тольо, шўйишкыжо кержалте:

– Ачай то-

Сенъимашлан – 75 ий

лын? Ачай то-
лын?

– Толын, –
шып вашештыш
аваже.

– Күшто тудо?! – йўқшым кугемден йодо Филипп.

– Умбаке кайыш, эргым...

Филипп ял урем мучко куржо:

– Мемнам мыйын ачам утарен! Мемнам мыйын ачам утарен!

Рвезе Гришам вашшлие. Гриша тудын деч кок пачаш кугурак. Гриша воштылынрак вашештыш:

– «Утарен»! Ачат Минск воктенак колен.

Филипп сырыш, нержым куптыртыш. Парняже-влакым иквереш кормыжтыш. Гришан чурийышкыже пирыла онча. Колен оғыл! Ала-момат ойла тудо!

– Утарен! Утарен! – уэш кычкырале Филипп.

Нунын воктешчишт Тимофеи Данилыч эртен кайыш. Филипп тудын деке кержалте. Ачаже, Гриша нерген щўлалтыде каласкалыш.

– Ачам чынак фашистым кырен шалатен?

Коча рвезе ўмбак ончале, Филиппын ачажын Минск верч кредиталмаште фашист-влак ваштареш онжо дene шогалмыжым, моло салтак-влакымат шарналтыш.

– Чын, – вашештыш

Тимофеи Данилыч да изи рвезым ёндале. – Ачат деч посна, эргым, оғына сене ыле.

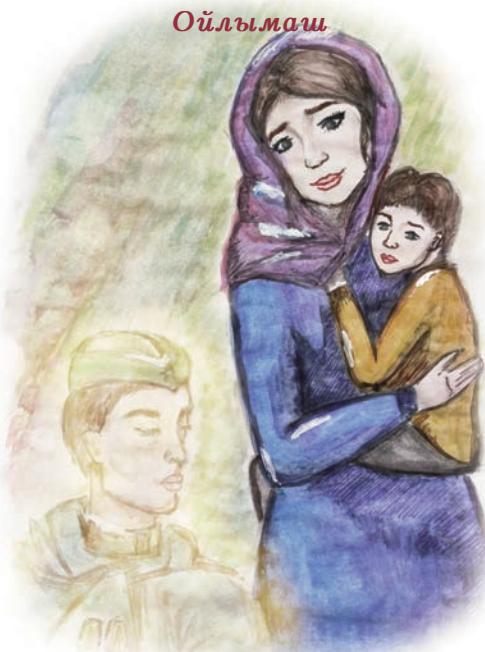
Рвезе ял урем мучко куржо:

– Ачам сенъимашым конден! Ачам сенъимашым конден!

Тыге оғыл манын, кё ойла? Шучко сарыште Сенъимаш кече марте кажне салтак илен кодын оғыл. Но Брест, Минск, Ленинград, Одесса, Севастополь, Киев, Смоленск, Вязьма оала воктене, Совет элын мланыштыже тушман ваштареш кредиталше кажне айдеме сенъимашым лишем-даш полшен. Кажне – илыше да колышо.

Чын ойлен Филипп. Күшкеш рвезе, чылалан ойла: «Мыйын ачам сенъимашым конден. Мыйын ачам шочмо кундемым куллык деч утарен».

**Х.АЛЕКСАНДРОВА кусарен.
Н.ЛАВРЕНТЬЕВАН сўретше.**

10 декабрь – Футболын түнгімбал кечілгене.

Мечым чумена

Спортын түрлө видіше кокла гыч мый футболым эн чот йөратегем. Урок деч вара стадионыш шуко йоча погына. Футболла пычкемыш марте модына. Тренер А.А.Сидоркин вес енглан пасым чын пuaш, мечым моштен чумаш, капкам оролаш туныкта. Футболла модаште кумирем-влак улыт. Тиде Криштиану Роналду да Лионель Месси.

Захар ТУЛЯНКИН.

У Торъял, Немда.

Футболын шоғыро ийже – 1863. Жұнам Футбол ассоциаций ышталтын да модмо правил-влак рашемдалтыныт. Шоғыро верже – Англий.

Только чонгешталын киса кайык, Окнашкем түқалтыш: «Поч окнат. Пёлеклем мый тыланет пиалым. Сылне теле жапым конденам!»

Костя ШЕХУРДИН.
Шернур, Кукнур.

8 декабрь –
Сүретчын түнгімбал кечілгене.

Сүретчым чиляттыза.

Индекс: П4696.
Тираж 1150 экз. Заказ
Формат – А-4-8.
Түр редактор Л.В.СЕМЕНОВА.
https://vk.com/yamde_lii
<https://ok.ru/yamdeii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше:
ямделий.рф

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Марий Эл Республикасынде күтпелік да калып-влакын пашашт шоғырытты министерстве, «Ямде лий» газет» күгіншаныш университарный казна предприятий.

Газетым редакциянын погыно да верстаттыме, «Марий Эл Республикасын Правительствин типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Вучымо теле

Телым вучен шуктышна. Мланым ош лум леведе. Лумлан куанен, ватрушкым кидыш налын, йолташ-влак дene пырля курык вуйыш шикшалтна. Тушто шуко йоча погынен ыле. Йүк-йүан торашке йонген. Эше пүя ўмбалне хоккейла модаш йөратеген. Вет кенежым тыге модаш ок лий.

Эмилия АЛЕКСАНДРОВА.

Поян шыжым теле алмаштыш. Уремыште йүштө мардеж пуалеш, кава гыч эркын лум пёрдүн велеш. Мыланем теле пагыт пеш келша. Вошткайшо ер ўмбалне коньки дene мунчалташ, ий ўмбалне колым эңыраш йөратегем.

Костя ЕГОРОВ.

Морко, Коркаторо.

Оля СТЕПАНОВАН
сүретше.
Морко, Шап Унчо.

Палаш онай

Тиде кайыкым марий-влак пёрткайык манымт. Тудо телылан шоқшо элыш ок чонгеште. Сурт воктене ты пагытым эртара. Кочкышымат мүэш, илашат вер уло. Руш-влак тудым воробей манымт. Молан тыге лўмденыт? Ожно пёрткайык кресаныкын ўдаш лекмыжым веле вучен: пырчым рок гыч үдүрен луктын. Кайыкын осалланымыжым үжын, калык тыге кыч-кырен: «Вора бей! Вора бей!»

«Ямде лий» 2020 ий 5 декабрь

0+

Печатыш пүсімә жап –
14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шоныма-шыст түрлө лийин көрттү. Серыш-влак мөнгеш оғыт көлтәлт. Ак – күтүрен көлшыме почеш.
Редакцийын да издательн адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый
Вийын 70-ше идалыкше урем, 20-шо пört.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс)

Конкурс

«ЯМДЕ ЛИЙ» дene

Галия ТРОФИМОВА.
Морко посёлко.

Пингвин-
влакын ўмы-
лыштым
муза.

8

«Ямде лий» 2020 ий 5 декабрь

Тушто-влак

Капше – пörтүштö,
нерже – түнö.

Ок ошкеде –
коштеш.

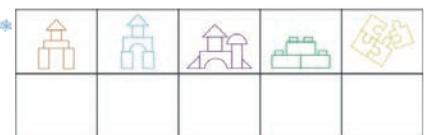
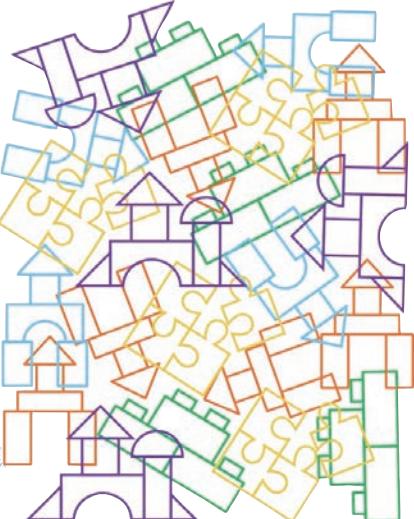
Вольык оғыл –
кок түжкан.

Задаче

Ик бригаде
теле жаплан 235
кубометр пум руэн.
Ондак тиде бригадак
4 пачаш шукырак
ямдылен улмаш.
Пашазе-влак телылан
мynяр кубометр
пум ямдыленит?

Мыньяр фигурам ужыда?
Шотлыза да ўлыкө возыза.

Яңлык-влакым
шке почышт дene
ушыза.

Кроссворд

1. Сур, осал, урмыжеш.
2. Кенежым – сур, тельм – ошо.
3. Пасушто ила, пырчым йөрата.
4. Сад-пакчан осал «тушманжым» пытара.
5. Ой, ... модеш, ... модеш.
6. Пүсө пүян, пушентым йөрүктүлеш, вүдыштö ила.
7. Чодыра оза.

Ксения АФАНАСЬЕВА.
У Торъял, Немда.

Интернеттес сүрет-влакым күчилтмо.